

ΟΙ ΛΙΜΝΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΑΝΑΡΤΗΘΗΚΕ ΑΠΟ:

[Αγγελόπουλος Γεώργιος](#)

Ημερομηνία Δημιουργίας:

24/07/2025

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Τίτλος σεναρίου

ΟΙ ΛΙΜΝΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Δημιουργοί / Συντελεστές

Αγγελόπουλος Γεώργιος (κλάδος ΠΕ70 - Δασκάλων), Μπακοπούλου Ιωάννα (κλάδος ΠΕ70 - Δασκάλων)

Συνοπτική περιγραφή

Το παρόν εκπαιδευτικό σενάριο περιλαμβάνει μια σειρά εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων βασισμένων σε γνωστικές περιοχές του Δ.Ε.Π.Π.Σ. - Α.Π.Σ. του Δημοτικού μέσω της χρήσης των Τ.Π.Ε. Το κεντρικό θέμα του σεναρίου είναι η δημιουργική προσέγγιση της θεματικής των λιμνών της Ελλάδας από τους/τις μαθητές-τριες, ώστε να γνωρίσουν τρόπους ερμηνείας δεδομένων και καταστάσεων, χρησιμοποιώντας μεθόδους εργασίας που είναι συναφείς με τις απαιτήσεις της σύγχρονης έκφρασης της διδακτικής της Γεωγραφίας.

Γνωστικό/ά αντικείμενο/α – γνωστική/ές περιοχή/ές

Γεωγραφία - Γεωλογία > Φυσικό περιβάλλον

Ο σχεδιασμός του παρόντος εκπαιδευτικού σεναρίου βασίζεται στο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών του γνωστικού αντικείμενου της Γεωγραφίας και συγκεκριμένα στο Κεφάλαιο 20 «[Οι λίμνες της Ελλάδας](#)» της Β' Ενότητας «[Το φυσικό περιβάλλον της Ελλάδας](#)». Ταυτόχρονα συνδέεται με τα γνωστικά αντικείμενα των Μαθηματικών και της Γλώσσας.

Θέμα (τα)

Μέσα από το εκπαιδευτικό σενάριο θα γίνει προσπάθεια ώστε οι μαθητές-τριες να αλληλεπιδράσουν με μαθησιακά αντικείμενα, για να εντοπίσουν τις μεγαλύτερες φυσικές και τεχνητές λίμνες της Ελλάδας. Ταυτόχρονα με αυτήν την προσπάθεια, θα συνειδητοποιήσουν τις δυνατότητες που τους προσφέρουν τα σύγχρονα διδακτικά εργαλεία, μέσω της αξιοποίησης ψηφιακών εργαλείων (π.χ. ψηφιακών εγκυκλοπαιδειών, Padlet κ.ά) και προγραμμάτων που προσθέτουν διδακτική αξία στη μάθηση, συγκριτικά με τα παραδοσιακά εποπτικά μέσα, και τους επιτρέπουν να συλλέξουν πληροφορίες για τη διεξαγωγή συγκρίσεων και την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων.

Γλώσσα (ες) σεναρίου

ελληνικά

Λέξεις-κλειδιά

[φυσικό περιβάλλον](#) [φυσικές λίμνες](#) [τεχνητές λίμνες](#)

ΣΚΕΠΤΙΚΟ

Σκεπτικό του σεναρίου / Αιτιολόγηση των επιλογών

Επιλογή θέματος

Το μάθημα της Γεωγραφίας οφείλει, πέρα των άλλων, να αναπτύσσει στους/στις μαθητές-τριες δεξιότητες που απαιτεί το σχολείο του 21ου αιώνα. Στο παρόν διδακτικό σενάριο οι μαθητές-τριες, μέσα από δραστηριότητες που προωθούν την ανακαλυπτική μάθηση, αποκτούν βασικές γνώσεις για τις λίμνες της Ελλάδας και τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν στη διατήρηση της χλωρίδας και της πανίδας της χώρας μας. Με αυτόν τον τρόπο συνδέουν τις προϋπάρχουσες αντιλήψεις τους με τη νέα γνώση, κατανοώντας τις σχέσεις που διαμορφώνονται με τα υπόλοιπα στοιχεία του κατακόρυφου διαμελισμού του ελλαδικού χώρου.

Εμπλεκόμενες γνωστικές περιοχές

Το παρόν εκπαιδευτικό σενάριο πραγματεύεται γνωστικές περιοχές του μαθήματος της Γεωγραφίας της Ε΄ τάξης του Δημοτικού με διδακτικές προεκτάσεις στα μαθήματα της Γλώσσας και των Μαθηματικών. Ταυτόχρονα, αξιοποιεί τις δυνατότητες που προσφέρουν οι ΤΠΕ, ώστε οι μαθητές-τριες να γίνονται συνδημιουργοί στην οικοδόμηση της γνώσης με διαδραστικό και παιγνιώδη τρόπο.

Εναλλακτικές αντιλήψεις μαθητών-τριών

Μερικές από τις παρανοήσεις των μαθητών-τριών σχετικά με τις λίμνες είναι οι εξής:

- Θεωρούν ότι οι λίμνες είναι τεχνητές κατασκευές που δημιουργούνται από τον άνθρωπο, καθώς συγχέονται με φράγματα, δεξαμενές ή πισίνες.
- Θεωρούν ότι στα γλυκά νερά των λιμνών δεν υπάρχει ζωή, όπως στα ποτάμια ή στις θάλασσες. Αυτό οφείλεται κυρίως στην περιορισμένη έκθεση των παιδιών στη βιοποικιλότητα των λιμνών.
- Δυσκολεύονται να κατανοήσουν την προέλευση του νερού (π.χ. βροχές, υπόγεια ύδατα, ποτάμια), θεωρώντας ότι το νερό απλώς υπάρχει.
- Δεν αντιλαμβάνονται τον ρόλο των λιμνών στο οικοσύστημα (υδρολογικός κύκλος, βιοποικιλότητα, πόσιμο νερό κ.ά.), θεωρώντας ότι ως λιμνάζοντα νερά δεν έχουν καμία χρησιμότητα για τους ανθρώπους ή το περιβάλλον.
- Συγχέουν συχνά τις φυσικές λίμνες με τις τεχνητές λίμνες.

Προστιθέμενη αξία

Μέσα από το εκπαιδευτικό σενάριο οι μαθητές-τριες θα εξοικειωθούν με ψηφιακά περιβάλλοντα που ενισχύουν την αυτενέργεια και την αλληλεπίδραση, όπως μαθησιακά αντικείμενα από το Φωτόδεντρο, ψηφιακοί πίνακες ανάρτησης απαντήσεων (Padlet), εξατομικευμένοι διαδραστικοί χάρτες-οδηγοί. Επιπρόσθετα, οι μαθητές-τριες θα είναι σε θέση να υλοποιήσουν δραστηριότητες με λογισμικά παρουσίασης, υπολογιστικών φύλλων και ψηφιακές εγκυκλοπαίδειες. Με αυτόν τον τρόπο, η γνώση οικοδομείται με ελκυστικό τρόπο, καλλιεργώντας ταυτόχρονα διερευνητικές και επικοινωνιακές δεξιότητες στους/στις μαθητές-τριες.

ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ - ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Στοχευόμενο κοινό (ομάδα-στόχος ή σε ποιους απευθύνεται)

Βαθμίδα Εκπαίδευσης

δημοτικό

Τάξη

Ε' Δημοτικού

Ηλικιακή ομάδα

Από 10 Έως 11

Γλώσσα στοχευόμενου κοινού

ελληνικά

Εκτιμώμενος χρόνος υλοποίησης σεναρίου (διάρκεια)

μικρή διάρκεια: έως 3 ώρες

Το παρόν εκπαιδευτικό σενάριο έχει σχεδιαστεί για να υλοποιηθεί σε 3 διδακτικές ώρες.

Χώρος υλοποίησης

Το παρόν σενάριο ενσωματώνει τη χρήση ΤΠΕ στη διδακτική και μαθησιακή διαδικασία, καθιστώντας τους/τις μαθητές-τριες «παραγωγούς» της γνώσης. Ως εκ τούτου, προτείνεται το μεγαλύτερο μέρος του εκπαιδευτικού σεναρίου να υλοποιηθεί στο εργαστήριο πληροφορικής της σχολικής μονάδας, διότι απαιτείται η χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών. Εναλλακτικά, μπορεί να υλοποιηθεί εντός της σχολικής τάξης, εφόσον υπάρχει η δυνατότητα χρήσης φορητών συσκευών (tablet, laptop) με πρόσβαση στο διαδίκτυο.

Ενορχήστρωση τάξης

Οργάνωση τάξης / διδασκαλίας

Το σενάριο ενσωματώνει τη χρήση ΤΠΕ στη διδακτική και μαθησιακή διαδικασία, καθιστώντας τους/τις μαθητές-τριες «παραγωγούς» της γνώσης. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού έχουν σχεδιαστεί τα εξής:

- μία δραστηριότητα ψυχολογικής προετοιμασίας,
- μία δραστηριότητα διδασκαλίας του γνωστικού αντικείμενου,
- μία δραστηριότητα εμπέδωσης και επέκτασης του γνωστικού αντικείμενου,

- μία δραστηριότητα αξιολόγησης του γνωστικού αντικειμένου και
- μία δραστηριότητα μεταγνώσης.

Με βάση τα παραπάνω προτείνεται η δημιουργία ευέλικτων ομάδων εργασίας (2-4 μαθητών-τριών ανά ηλεκτρονικό υπολογιστή), αναλόγως το έμπυχο δυναμικό της τάξης και την υλικοτεχνική υποδομή της σχολικής μονάδας.

Ρόλοι μαθητών & εκπαιδευτικών

Κατά τη διάρκεια της μαθησιακής διαδικασίας ο εκπαιδευτικός είναι συνερευνητικός, ενθαρρύνοντας τους/τις μαθητές-τριες να αναλάβουν πρωτοβουλίες. Ταυτόχρονα, διατηρεί τον ρόλο του καθοδηγητή – διευκολυντή, καθώς τους/τις εμπνέει, όταν συναντούν δυσκολίες ή παρεμβαίνει, όταν κρίνεται απαραίτητο να παρέχει τις κατάλληλες πληροφορίες.

Οι μαθητές-τριες, στο πλαίσιο της δημιουργίας ευέλικτων ομάδων, καλούνται να δράσουν ενεργητικά, να συζητήσουν, να συνεργαστούν και να συνθέσουν σκέψεις - απόψεις, ακολουθώντας τις οδηγίες που τους παρέχονται με τη μορφή φύλλων εργασίας.

Απαιτήσεις εφαρμογής σεναρίου

Προαπαιτούμενες γνώσεις των μαθητών

Προαπαιτούμενες γνώσεις μαθητών-τριών

Το παρόν εκπαιδευτικό σενάριο μπορεί να υλοποιηθεί από τους/τις μαθητές-τριες εφόσον γνωρίζουν:

- τη θέση της Ελλάδας στον χάρτη της Ευρώπης,
- τα είδη των χαρτών και τα τέσσερα σημεία του ορίζοντα,
- τα σύμβολα και τα χρώματα ενός χάρτη και
- τη διάκριση μεταξύ λιμνών και ποταμών.

Απαιτούμενα βοηθητικά υλικά και εργαλεία

Μαθησιακό αντικείμενο από το Φωτόδεντρο

Εξατομικευμένος χάρτης-οδηγός με τις 5 μεγαλύτερες λίμνες της Ελλάδας από το tasmap.app

Ψηφιακό εργαλείο παραγωγής ήχων (<https://noises.online/>)

Ψηφιακό εργαλείο οπτικής συνεργασίας ([Padlet](https://padlet.com))

Ψηφιακή εγκυκλοπαίδεια [Βικιπαίδεια](#)

Γεωφυσικός χάρτης της Ελλάδας

Φύλλα Εργασίας

Πρόγραμμα παρουσίασης Microsoft PowerPoint και υπολογιστικών φύλλων Microsoft Excel

Διαδραστικό σχολικό εγχειρίδιο Γεωγραφίας Ε΄ Δημοτικού (<https://ebooks.edu.gr/ebooks/>)

Ιστότοπος αναπαραγωγής ψηφιακών βίντεο ([YouTube](#))

Διαδικτυακό εργαλείο δημιουργίας ψηφιακών κουίζ ([Kahoot!](#))

Μηχανή αναζήτησης [Google](#)

Απαιτούμενη υλικοτεχνική υποδομή

Η/Υ ή φορητές συσκευές (tablet, laptop) με πρόσβαση στο διαδίκτυο

Βιντεοπροβολέας ή διαδραστικός πίνακας

Ασπροπίνακας

Απαιτούμενη προετοιμασία

Για την αποτελεσματική υλοποίηση του εκπαιδευτικού σεναρίου απαραίτητη είναι η σωστή προετοιμασία του/της εκπαιδευτικού. Ειδικότερα, ο/η εκπαιδευτικός θα πρέπει να έχει σχεδιάσει με τέτοιον τρόπο τα επισυνάπτομενα Φύλλα Εργασίας, ώστε οι μαθητές-τριες σε κάθε φάση να αυτενεργούν, αναλαμβάνοντας κυρίαρχο ρόλο στη μαθησιακή διαδικασία και εμβαθύνοντας σταδιακά στις νέες έννοιες. Παράλληλα, θα πρέπει να έχει φροντίσει να υπάρχουν στην επιφάνεια εργασίας των ηλεκτρονικών υπολογιστών οι συντομεύσεις με τα αρχεία που θα αξιοποιηθούν για την ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων και να έχει προετοιμάσει το ψηφιακό ή εποπτικό υλικό που θα αξιοποιήσει κατά τη μαθησιακή διαδικασία.

ΣΤΟΧΟΙ & ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Διδακτικοί στόχοι

Γενικός/οί στόχος/οι

1. Ως προς το **γνωστικό αντικείμενο** οι μαθητές-τριες:

- να εντοπίζουν και να κατονομάζουν τις μεγαλύτερες λίμνες της Ελλάδας στον χάρτη.
- να εντοπίζουν και να κατονομάζουν τις μεγαλύτερες τεχνητές λίμνες της Ελλάδας στον χάρτη.
- να εξηγούν τη διαφορά των τεχνητών λιμνών από τις φυσικές λίμνες.
- να δημιουργούν διαγράμματα και να προβαίνουν σε συγκρίσεις.
- να αναγνωρίζουν τη σημασία του φυσικού περιβάλλοντος για τον άνθρωπο.
- να παράγουν γραπτό κείμενο στο πλαίσιο συγκεκριμένης περίπτωσης.

2. Ως προς τη **χρήση των νέων τεχνολογιών** οι μαθητές-τριες:

- να υλοποιούν δραστηριότητες με προγράμματα παρουσίασης, υπολογιστικών φύλλων και ψηφιακά εργαλεία.
- να χρησιμοποιούν μαθησιακά αντικείμενα από το Φωτόδεντρο.

3. Ως προς τη **μαθησιακή διαδικασία** οι μαθητές-τριες:

- να αναπτύσσουν πνεύμα συνεργασίας.
- να καλλιεργούν διερευνητικές και επικοινωνιακές ικανότητες.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ: ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ & ΜΑΘΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Δραστηριότητα 1

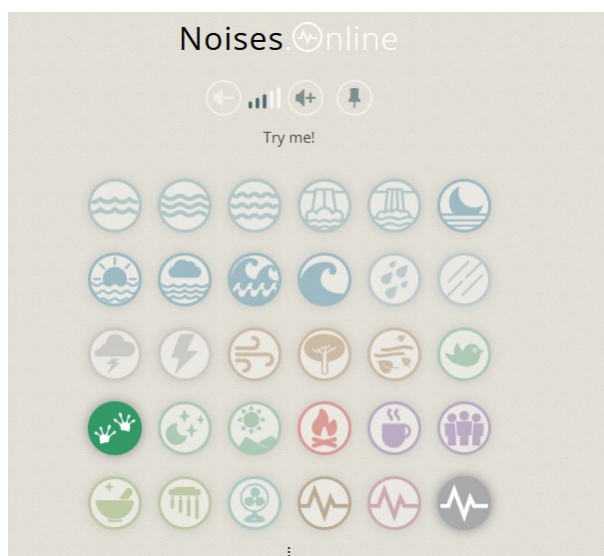
Τίτλος δραστηριότητας

Έναυσμα ενδιαφέροντος!

Συνοπτική περιγραφή

Αρχικά, ο/η εκπαιδευτικός, προκειμένου να προκαλέσει **συναισθηματική σύνδεση με τη θεματική του κεφαλαίου**, καλεί τους/τις μαθητές-τριες να κλείσουν τα μάτια τους και να ακούσουν τον ήχο των βατράχων που αναπαράγει από το διαδικτυακό εργαλείο παραγωγής ήχων noises.online (Εικόνα 1).

«Κλείστε για λίγο τα μάτια σας και ακούστε τον ήχο...»

Εικόνα 1

Αμέσως μετά, ο/η εκπαιδευτικός προβάλλει ένα μέρος από το βίντεο [Λίμνη Τριχωνίδα 4K drone video - Trichonida Lake - Αιτωλοακαρνανία](#) στο YouTube, με σκοπό να πετύχει την **κινητοποίηση του αισθητικού κριτηρίου** των μαθητών-τριών και να προκαλέσει το ενδιαφέρον τους. Κατά τη διάρκεια της προβολής, ο/η εκπαιδευτικός διαβάζει το λογοτεχνικό απόσπασμα του Ι.Μ. Παναγιωτόπουλου από το σχολικό εγχειρίδιο της Γεωγραφίας Ε΄ Δημοτικού (σελ 69):

«Ο δρόμος του Βραχωρίου περνάει ανάμεσα στις δύο τούτες λίμνες, την Τριχωνίδα και τη Λυσιμαχία. Το ταξίδι, την άνοιξη ιδίως, έχει απερίγραπτη γοητεία. Τα νερά είναι σκεπασμένα από πλήθος ανθισμένα νούφαρα, από πυκνούς στοίχους καλάμια. Η καρδιά ξεκουράζεται σε μία γαλήνη χωρίς τέλος...» (Εικόνα 2).

Εικόνα 20.1α: Η λίμνη [Τριχωνίδα](#)

Εικόνα 20.1β: Η λίμνη [Λυσιμαχία](#)

«Ο δρόμος του Βραχωρίου περνάει ανάμεσα στις δύο τούτες λίμνες, την Τριχωνίδα και τη Λυσιμαχία. Το ταξίδι, την άνοιξη ιδίως, έχει απερίγραπτη γοητεία. Τα νερά είναι σκεπασμένα από πλήθος ανθισμένα νούφαρα, από πυκνούς στοίχους καλάμια. Η καρδιά ξεκουράζεται σε μία γαλήνη χωρίς τέλος...»

Μορφές της Ελληνικής Γης
Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος>

Εικόνα 2

Στο επίπεδο της γνωστικής προετοιμασίας, ο/η εκπαιδευτικός προτρέπει τους/τις μαθητές-τριες να απαντήσουν σε μια σειρά από ερωτήσεις που έχουν δημιουργηθεί στο [Kahoot!](#), έτσι ώστε να εντοπίσει συγκεκριμένα γνωστικά κενά ή παρανοήσεις σχετικά με την έννοια της λίμνης.

Παρακάτω παρατίθενται δύο ενδεικτικά παραδείγματα ερωτήσεων που μπορούν να σχεδιαστούν στο [Kahoot!](https://kahoot.it).

1. Ερώτηση πολλαπλής επιλογής (επιλέγω την απάντηση που ταιριάζει):

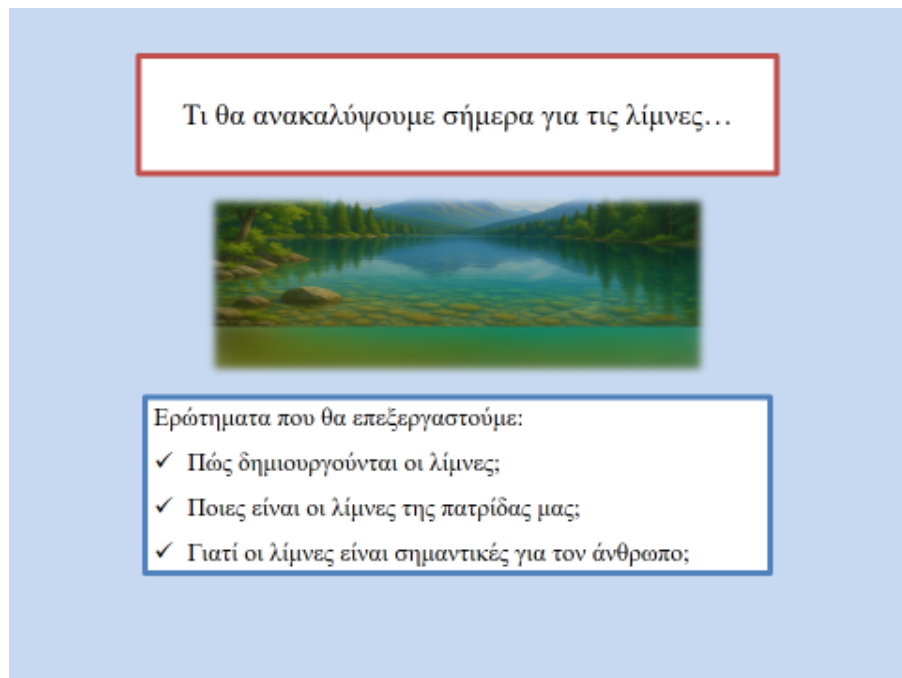
Ποια από τις παρακάτω προτάσεις περιγράφει σωστά μια λίμνη;

- α. Είναι θάλασσα χωρίς αλάτι.
- β. Είναι νερό που μένει στάσιμο σε μια μεγάλη τρύπα.
- γ. Είναι υδάτινη έκταση που τροφοδοτείται από ποτάμια ή ρυάκια και συνήθως έχει γλυκό νερό.
- δ. Είναι τεράστια πισίνα που δεν αλλάζει ποτέ.

2. Ερώτηση Σωστού-Λάθους

Μερικές λίμνες φτιάχνονται από τον άνθρωπο. Σωστό ή Λάθος

Στο τέλος ο/η εκπαιδευτικός παρουσιάζει τους στόχους του μαθήματος σε μια διαφάνεια λογισμικού παρουσίασης που έχει ετοιμάσει (Εικόνα 3).

Εικόνα 3

Διδακτικοί στόχοι / Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Οι μαθητές-τριες:

- αναγνωρίζουν τη σημασία του φυσικού περιβάλλοντος για τον άνθρωπο.
- να υλοποιούν δραστηριότητες με προγράμματα παρουσίασης, υπολογιστικών φύλλων και ψηφιακά εργαλεία.
- αναπτύσσουν πνεύμα συνεργασίας.
- καλλιεργούν επικοινωνιακές δεξιότητες.

Είδος δραστηριότητας

Δραστηριότητα ψυχολογικής και γνωστικής προετοιμασίας

Εκτιμώμενη διάρκεια

15 λεπτά

Τεχνική/ές διδασκαλίας

Η θεωρία μάθησης στην οποία βασίζεται η συγκεκριμένη δραστηριότητα είναι ο εποικοδομισμός. Η ψυχολογική και γνωστική προετοιμασία των μαθητών-τριών πραγματοποιείται με την υποβολή ερωτήσεων, την αναπαραγωγή ήχων και την προβολή βίντεο, ώστε τα παιδιά να αναφερθούν στη σημασία του φυσικού περιβάλλοντος για τον άνθρωπο.

Οι στρατηγικές που χρησιμοποιούνται στη συγκεκριμένη δραστηριότητα είναι:

- η στρατηγική της ανίχνευσης ιδεών και
- η στρατηγική των ερωτήσεων-απαντήσεων.

Γίνεται χρήση αυτών των διδακτικών στρατηγικών για να εμπλακούν οι μαθητές-τριες με τη θεματική του κεφαλαίου και αναδειχθούν οι προϋπάρχουσες γνώσεις τους.

Εργαλεία

Η/Υ ή φορητές συσκευές (tablet, laptop) με πρόσβαση στο διαδίκτυο

Διαδραστικά σχολικά βιβλία (ebook.edu.gr)

Κείμενο του Ι.Μ. Παναγιωτόπουλου από το Βιβλίο Μαθητή Γεωγραφίας Ε΄ Δημοτικού (σελ. 69)

Βιντεοπροβολέας ή διαδραστικός πίνακας

Λογισμικό παρουσίασης για τον σχεδιασμό διαφάνειας με τους στόχους του κεφαλαίου

Διαδικτυακή εκπαιδευτική πλατφόρμα [Kahoot!](https://kahoot.it) για τον σχεδιασμό ερωτήσεων ανίχνευσης γνωστικών κενών ή παρανοήσεων των μαθητών-τριών

Πηγές

Σχολικό εγχειρίδιο Γεωγραφίας Ε' Δημοτικού (Βιβλίο Μαθητή):

Κεφάλαιο 20ο: Οι λίμνες της Ελλάδας (σελ. 69)

https://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2278/Geografia_E-Dimotikou_html-empl/indexB_20.html

Βίντεο από το YouTube:

Λίμνη Τριχωνίδα 4K drone video - Trichonida Lake - Αιτωλοακαρνανία

<https://www.youtube.com/watch?v=I2E7wRQyK9k>

Ενορχήστρωση τάξης

Ο/Η εκπαιδευτικός της τάξης έχει προηγουμένως δημιουργήσει τη διαφάνεια λογισμικού παρουσιάσης, για να προβάλει στους/στις μαθητές-τριες τους στόχους του μαθήματος που θα επεξεργαστούν.

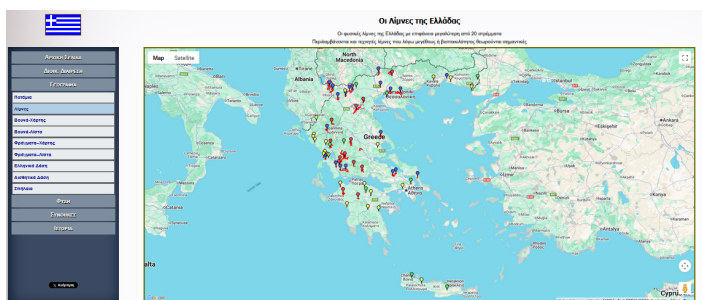
Δραστηριότητα 2

Τίτλος δραστηριότητας

Γνωρίζοντας τις φυσικές και τεχνητές λίμνες...

Συνοπτική περιγραφή

Ο/Η εκπαιδευτικός προβάλλει στην ολομέλεια της τάξης [έναν χάρτη με τις λίμνες της Ελλάδας](#) (Εικόνα 4).

Εικόνα 4

«Παρατηρήστε τον χάρτη! Βλέπετε πόσες λίμνες έχει η Ελλάδα; Σήμερα θα τις ανακαλύψουμε μαζί και θα μάθουμε τα μυστικά τους...»

Στη συνέχεια, καλεί τις ομάδες εργασίας των μαθητών-τριών να εντοπίσουν και να καταγράψουν τις μεγαλύτερες λίμνες με τη βοήθεια του Φύλλου Εργασίας 1 και του μαθησιακού αντικειμένου από το Φωτόδεντρο «[Λίμνες της Ελλάδας](#)».

Σε επόμενο βήμα οι μαθητές-τριες κατατάσσουν τις παραπάνω λίμνες στα γεωγραφικά διαμερίσματα που ανήκουν, συμπληρώνοντας τον πίνακα του Φύλλου Εργασίας 1. Οι εκπρόσωποι των ομάδων παρουσιάζουν τα ευρήματά τους στον γεωφυσικό χάρτη της Ελλάδας που έχουν στην τάξη τους. Στο τέλος της παρουσίασης, ο/η εκπαιδευτικός προβάλλει τον ολοκληρωμένο χάρτη με τις λίμνες της Ελλάδας στην τάξη και ξεκινά μια στοχευμένη συζήτηση, αξιοποιώντας την οπτική πληροφορία του χάρτη.

Ενδεικτικές ερωτήσεις καθοδήγησης:

1. «Παρατηρήστε τον χάρτη μας. Βλέπουμε καθαρά δύο ομάδες λιμνών. Ποια πιστεύετε ότι είναι η βασική τους διαφορά; Πώς δημιουργήθηκε η καθεμία;»

(Πιθανή απάντηση παιδιών: Άλλες δημιουργήθηκαν από τη φύση, άλλες από τον άνθρωπο).

2. «Ας πάρουμε για παράδειγμα τη λίμνη Καστρακίου, που είναι μια τεχνητή λίμνη. Γιατί ο άνθρωπος να φτιάξει μια λίμνη; Τι σκοπό μπορεί να εξυπηρετεί;»

(Σε αυτήν την ερώτηση ο/η εκπαιδευτικός καθοδηγεί τη συζήτηση σε έννοιες όπως: **παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος, ύδρευση πόλεων, άρδευση χωραφιών**).

3. «Η λίμνη των Ιωαννίνων που ανήκει στις φυσικές λίμνες έχει τον ίδιο σκοπό;»

(Με αυτήν την ερώτηση αναδεικνύεται η σημασία της φυσικής λίμνης ως μέρος του οικοσυστήματος, αφού δεν κατασκευάστηκε για συγκεκριμένο ανθρώπινο σκοπό).

Ανακεφαλαίωση σε πίνακα: Για να «κλειδώσει» η γνώση, ο/η εκπαιδευτικός δημιουργεί στον διαδραστικό πίνακα έναν απλό πίνακα (T-chart) με τις απαντήσεις των μαθητών-τριών (Εικόνα 5).

ΦΥΣΙΚΕΣ ΛΙΜΝΕΣ	ΤΕΧΝΗΤΕΣ ΛΙΜΝΕΣ
Δημιουργός: Η φύση	Δημιουργός: Ο άνθρωπος
Τρόπος: Φυσικές διαδικασίες (π.χ., βροχή, ποτάμια, παγετώνες, γεωλογικές αλλαγές)	Τρόπος: Κατασκευή φραγμάτων ή άλλων έργων
Σκοπός: Δεν έχουν σκοπό – δημιουργήθηκαν φυσικά	Σκοπός: Παροχή ρεύματος, νερό για ύδρευση/ άρδευση, αναψυχή, διαχείριση πλημμυρών

Εικόνα 5

Διδακτικοί στόχοι / Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Οι μαθητές-τριες:

- εντοπίζουν και κατονομάζουν τις μεγαλύτερες λίμνες της Ελλάδας στον γεωφυσικό χάρτη.
- εντοπίζουν και να κατονομάζουν τις μεγαλύτερες τεχνητές λίμνες της Ελλάδας στον γεωφυσικό χάρτη.
- εξηγούν τη διαφορά μεταξύ τεχνητών λιμνών και φυσικών λιμνών.
- εξοικειώνονται με το ψηφιακό περιβάλλον του μαθησιακού αντικειμένου από το Φωτόδεντρο και άλλων ψηφιακών εργαλείων.
- αναπτύσσουν πνεύμα συνεργασίας.
- καλλιεργούν επικοινωνιακές δεξιότητες.

Είδος δραστηριότητας

Δραστηριότητα διδασκαλίας του γνωστικού αντικειμένου

Εκτιμώμενη διάρκεια

30 λεπτά

Τεχνική/ές διδασκαλίας

Η θεωρία μάθησης στην οποία βασίζεται η συγκεκριμένη δραστηριότητα είναι ο κοινωνικός εποικοδομισμός. Οι μαθητές-τριες εργάζονται σε ομάδες εργασίας και πειραματίζονται στο μαθησιακό αντικείμενο από το Φωτόδεντρο, για να εντοπίσουν τις φυσικές και τεχνητές λίμνες της Ελλάδας.

Οι στρατηγικές που χρησιμοποιούνται στη συγκεκριμένη δραστηριότητα είναι:

- η συνεργατική μάθηση,
- η διερευνητική-ανακαλυπτική στρατηγική και
- η επίλυση προβλήματος.

Γίνεται χρήση αυτών των διδακτικών στρατηγικών, καθώς οι μαθητές-τριες εργάζονται ομαδικά για την υλοποίηση ανωτέρου επιπέδου γνωστικών διεργασιών, όπως η κατάταξη των φυσικών λιμνών στα γεωγραφικά διαμερίσματα που βρίσκονται και ο διαχωρισμός τους από τις τεχνητές λίμνες.

Εργαλεία

Η/Υ ή φορητές συσκευές (tablet, laptop) με πρόσβαση στο διαδίκτυο

Βιντεοπροβολέας ή διαδραστικός πίνακας

Μαθησιακό Αντικείμενο από το Φωτόδεντρο

Φύλλο Εργασίας 1

Γεωφυσικός χάρτης της Ελλάδας

Πίνακας T-chart

Πηγές

Χάρτης με τις λίμνες της Ελλάδας:

<https://www.geogreece.gr/lakes.php>

Μαθησιακό αντικείμενο από το Φωτόδεντρο:

Οι λίμνες της Ελλάδας:

<https://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/2869>

Ενορχήστρωση τάξης

Ο/Η εκπαιδευτικός της τάξης έχει προηγουμένως σχεδιάσει τον πίνακα T-chart, ώστε να τον παρουσιάσει στους/στις μαθητές-τριες και να συμπληρώσει τις απαντήσεις τους αναφορικά με τις διαφορές των τεχνητών και φυσικών λιμνών.

Δραστηριότητα 3

Τίτλος δραστηριότητας

Κάνοντας συγκρίσεις...!

Συνοπτική περιγραφή

Οι μαθητές-τριες καλούνται από τον/την εκπαιδευτικό να ανατρέξουν στην ψηφιακή εγκυκλοπαίδεια **Βικιπαίδεια** και να αντλήσουν πληροφορίες στο λήμμα «[Κατάλογος λιμνών της Ελλάδας](#)» (Εικόνα 6), ώστε να συμπληρώσουν τον πίνακα του Φύλλου Εργασίας 2 σχετικά με το βάθος, την επιφάνεια, τον νομό και το γεωγραφικό διαμέρισμα ορισμένων φυσικών λιμνών.

12 έως 25 Ιουλίου 2025: Διαπολιτισμική και Διαγλωσσική συνεργασία στη Βικιπαίδεια

[κλείσιμο]

Κατάλογος λιμνών της Ελλάδας

ΣΑ 12 γλώσσες

Περιεχόμενα

απόκρυψη

Αρχή

Φυσικές λίμνες

Τεχνητές λίμνες της

Ελλάδας

Αποξηραμένες λίμνες

Παραπομπές

Σημειώσεις

Λήμμα Συζήτηση

Ανάγνωση

Επεξεργασία

Επεξεργασία κώδικα

Προβολή ιστορικού

Εργαλεία

Ακολουθεί **κατάλογος των λιμνών της Ελλάδας**, κατηγοριοποιημένες σε φυσικές και τεχνητές.

Φυσικές Λίμνες [Επεξεργασία | επεξεργασία κώδικα]

Όνομασία	Γεωγραφικό διαμέρισμα (Νομός)	Επιφάνεια (τ.χλμ.)	Μέγιστο μήκος (χλμ.)	Μέγιστο πλάτος (χλμ.)	Βάθος (μ.)	Υψόμετρο (μ.)	Νησίδες
Τριχωνίδα	Στερεά Ελλάδα (Αιτωλοακαρνανία)	95,840	18,100	8,200	58	22	-
Βόλβη	Μακεδονία (Θεσσαλονίκη)	75,456	20,150	6,700	23	55,128	-
Βεγορίτιδα	Μακεδονία	54,310	14,800	6,900	60	540	1

Εικόνα 6

Εν συνεχεία, ο/η εκπαιδευτικός προτρέπει τους/τις μαθητές-τριες να ανοίξουν από την επιφάνεια εργασίας των Η/Υ τους το αρχείο Excel με την ονομασία «Λίμνες της Ελλάδας», που έχει δημιουργήσει προηγουμένως, και να αντιγράψουν στις αντίστοιχες στήλες τα στοιχεία που συγκέντρωσαν από την αναζήτηση τους στην ψηφιακή εγκυκλοπαίδεια **Βικιπαίδεια**.

Στο τελικό στάδιο, οι μαθητές-τριες σχηματίζουν δύο διαγράμματα (κυκλικό διάγραμμα και ραβδόγραμμα), τα οποία θα δώσουν τη δυνατότητα στα παιδιά να προβούν σε συγκρίσεις και συμπεράσματα ως προς το βάθος και την επιφάνεια των λιμνών που εντόπισαν παραπάνω. Ακολουθεί συζήτηση στην ολομέλεια στο πλαίσιο των διαγραμμάτων που δημιούργησαν.

Ενδεικτικά ερωτήματα εκπαιδευτικού:

- Ποια είναι η **μεγαλύτερη σε επιφάνεια φυσική λίμνη** της Ελλάδας;
- Ποια φυσική λίμνη έχει το **μεγαλύτερο βάθος**;
- Υπάρχει φυσική λίμνη που να είναι ταυτόχρονα η πιο μεγάλη σε επιφάνεια και η πιο βαθιά;

Διδακτικοί στόχοι / Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Οι μαθητές-τριες:

- δημιουργούν διαγράμματα και να προβαίνουν σε συγκρίσεις.
- υλοποιούν δραστηριότητες με προγράμματα παρουσίασης, υπολογιστικών φύλλων και ψηφιακά εργαλεία.
- αναπτύσσουν πνεύμα συνεργασίας.
- καλλιεργούν επικοινωνιακές δεξιότητες.

Είδος δραστηριότητας

οι μαθητές-τριες για να δημιουργήσουν τα διαγράμματα.

Δραστηριότητα 4

Τίτλος δραστηριότητας

Παρουσιάζοντας τις μεγαλύτερες λίμνες της Ελλάδας!

Συνοπτική περιγραφή

Ο/Η εκπαιδευτικός καθοδηγεί τις ομάδες εργασίας των μαθητών-τριών να ανοίξουν από την επιφάνεια εργασίας του Η/Υ τους το αρχείο PowerPoint με τίτλο «Η Λίμνη.....» και να δημιουργήσουν μια παρουσίαση για μια από τις πέντε μεγαλύτερες σε επιφάνεια λίμνες που τους έχει ανατεθεί. Οι μαθητές-τριες καλούνται να αναζητήσουν από το διαδίκτυο σχετικές εικόνες και πληροφορίες, ώστε να δημιουργήσουν την παρουσίαση τους βασιζόμενοι στην παρακάτω δομή:

- **Διαφάνεια 1:** Τίτλος (π.χ. Η λίμνη Τριχωνίδα) και τα ονόματα των μελών της ομάδας.
- **Διαφάνεια 2:** Βασικές πληροφορίες για τη λίμνη (π.χ. τοποθεσία, βάθος, επιφάνεια κ.ά.) και σχετικές εικόνες.

Η παραπάνω ενδεικτική δομή παρουσίασης και οι οδηγίες για τον σχεδιασμό των παρουσιάσεων δίνονται από τον εκπαιδευτικό στο Φύλλο Εργασίας 3, το οποίο περιλαμβάνει [έναν χρήσιμο οδηγό με πληροφορίες για τις 5 μεγαλύτερες λίμνες της Ελλάδας](#), που έχει δημιουργήσει προηγουμένως σε μια εφαρμογή δημιουργίας εξατομικευμένων χαρτών με τη βοήθεια της τεχνητής νοημοσύνης.

Ολοκληρώνοντας, η κάθε ομάδα επιλέγει έναν εκπρόσωπο που θα παρουσιάσει την εργασία της. Ο εκπρόσωπος προετοιμάζεται να μιλήσει για 2-3 λεπτά, συνοψίζοντας τα βασικά χαρακτηριστικά της λίμνης που παρουσιάζει.

Διδακτικοί στόχοι / Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Οι μαθητές-τριες:

- υλοποιούν δραστηριότητες με λογισμικά παρουσίασης.
- αναπτύσσουν πνεύμα συνεργασίας.
- καλλιεργούν επικοινωνιακές δεξιότητες.

Είδος δραστηριότητας

Δραστηριότητα αξιολόγησης του γνωστικού αντικειμένου

Εκτιμώμενη διάρκεια

25 λεπτά

Τεχνική/ές διδασκαλίας

Η θεωρία μάθησης στην οποία βασίζεται η συγκεκριμένη δραστηριότητα είναι ο κοινωνικός εποικοδομισμός. Οι μαθητές-τριες εργάζονται σε ομάδες εργασίας, για να δημιουργήσουν μια παρουσίαση με εικόνες και κείμενο αναφορικά με τις μεγαλύτερες σε επιφάνεια λίμνες της Ελλάδας.

Οι στρατηγικές που χρησιμοποιούνται στη συγκεκριμένη δραστηριότητα είναι:

- η συνεργατική μάθηση,
- η διερευνητική-ανακαλυπτική στρατηγική και
- η επίλυση προβλήματος.

Εργαλεία

H/Y ή φορητές συσκευές (tablet, laptop) με πρόσβαση στο διαδίκτυο

Βιντεοπροβολέας ή διαδραστικός πίνακας

Φύλλο Εργασίας 3

Πρόγραμμα δημιουργίας παρουσιάσεων Microsoft PowerPoint

Μηχανή αναζήτησης [Google](https://www.google.com)

Πηγές

Διαδραστικός χάρτης-οδηγός για τις 5 μεγαλύτερες λίμνες της Ελλάδας:

<https://tasmapp.app/map/59U8SBgylr>

Ενορχήστρωση τάξης

Ο/Η εκπαιδευτικός της τάξης έχει προηγουμένως δημιουργήσει το αρχείο PowerPoint, στο οποίο θα εργαστούν οι μαθητές-τριες για να δημιουργήσουν την παρουσίασή τους, και τον οδηγό με τις πληροφορίες για τις 5 μεγαλύτερες λίμνες της Ελλάδας στην εφαρμογή δημιουργίας εξατομικευμένων χαρτών.

Δραστηριότητα 5

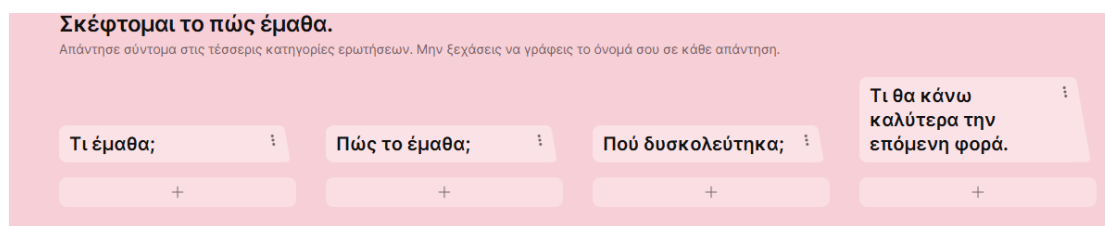
Τίτλος δραστηριότητας

Αξιολογώντας την προσπάθειά μου...!

Συνοπτική περιγραφή

Ο/Η εκπαιδευτικός δημιουργεί έναν ψηφιακό τοίχο στο [Padlet](#) (Εικόνα 7) με τίτλο «Σκέφτομαι το πώς έμαθα!». Εκεί αναρτά τέσσερις ερωτήσεις που βοηθούν τους/τις μαθητές-τριες να σκεφτούν τη διαδικασία της μάθησης (μεταγνώση). Οι ερωτήσεις μπορεί να είναι κάποιες από τις παρακάτω:

- Τι έμαθα;
- Πώς το έμαθα;
- Πού δυσκολεύτηκα;
- Τι θα κάνω καλύτερα την επόμενη φορά;

Σκέφτομαι το πώς έμαθα.
Απάντησε σύντομα στις τέσσερις κατηγορίες ερωτήσεων. Μην ξεχάσεις να γράφεις το όνομά σου σε κάθε απάντηση.

Τι έμαθα;	Πώς το έμαθα;	Πού δυσκολεύτηκα;	Τι θα κάνω καλύτερα την επόμενη φορά.
+	+	+	+

Εικόνα 7

Ο/Η εκπαιδευτικός διαμοιράζει τον σύνδεσμο του Padlet στους/στις μαθητές-τριες και τους/τις καθοδηγεί, ώστε να πληκτρολογήσουν τις απαντήσεις τους. Κάθε μαθητής-τρια έχει τη δυνατότητα να πληκτρολογήσει τις απαντήσεις του/της προσθέτοντας είτε μικρά κείμενα είτε εικονίδια ή ακόμα και εικόνες που τους/τις εκφράζουν. Όταν ολοκληρωθούν οι αναρτήσεις των παιδιών, ο/η εκπαιδευτικός συζητά μαζί τους για τα κοινά σημεία των απαντήσεών τους και για το τι θα μπορούσαν να βελτιώσουν την επόμενη φορά.

Διδακτικοί στόχοι / Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Οι μαθητές-τριες:

- υλοποιούν δραστηριότητες με αλληλεπιδραστικά ψηφιακά εργαλεία.
- καλλιεργούν επικοινωνιακές δεξιότητες.

Είδος δραστηριότητας

Δραστηριότητα μεταγνώσης

Εκτιμώμενη διάρκεια

20 λεπτά

Τεχνική/ές διδασκαλίας

Η θεωρία μάθησης στην οποία βασίζεται η συγκεκριμένη δραστηριότητα είναι ο εποικοδομισμός. Οι μαθητές-τριες προκειμένου να αναστοχαστούν τι έμαθαν στο συγκεκριμένο κεφάλαιο, συμπληρώνουν τις απαντήσεις τους στον ψηφιακό τοίχο που έχει δημιουργηθεί στο Padlet.

Οι στρατηγικές που χρησιμοποιούνται στη συγκεκριμένη δραστηριότητα είναι:

- η στρατηγική της ανίχνευσης ιδεών και
- η στρατηγική των ερωτήσεων-απαντήσεων.

Γίνεται χρήση αυτών των διδακτικών στρατηγικών για να αναδειχθεί η επίγνωση των μαθητών-τριών αναφορικά με το τι γνωρίζουν και τι όχι από όσα διδάχθηκαν.

Εργαλεία

Η/Υ ή φορητές συσκευές (tablet, laptop) με πρόσβαση στο διαδίκτυο

Βιντεπροβολέας ή διαδραστικός πίνακας

Ψηφιακό εργαλείο [Padlet](#)

Ενορχήστρωση τάξης

Ο/Η εκπαιδευτικός της τάξης έχει προηγουμένως δημιουργήσει τον ψηφιακό τοίχο στο [Padlet](#), ώστε οι μαθητές-τριες να αναρτήσουν τις απαντήσεις τους.

Φύλλα εργασίας

Τα Φύλλα Εργασίας επισυνάπτονται αριθμημένα στο συνοδευτικό υλικό.

Το σενάριο βασίζεται στο template «[Εξειδικευμένο Template για εκπαιδευτικά σενάρια](#)»

Γεωγραφίας - Γεωλογίας (εποικοδομητική προσέγγιση)».